

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Seznam účastníků rozhovorů a dotazníkového výzkumu (tabulka)

Příloha č. 2: Podklad k rozhovorům – seznam řešení

Příloha č. 3: Dotazník

Příloha č. 4: Sazby odměn pro advokáta ve věcech, v nichž je předmětem řízení zaplacení peněžité částky nebo jiné penězi ocenitelné plnění (podle vyhlášky č. 484/2000 Sb., srovnání: do 28.2.2012, po 28.2.2012)

Příloha č. 5: Model vlivů zadlužování a předlužování domácností (obrázek)

Příloha č. 6: Podněty finančnímu arbitrovi v roce 2011 (graf)

Příloha č. 7: Náklady právního zastoupení v nalézacím a exekučním řízení ve vybraných zemích (graf)

Příloha č. 8: Výsledky 2. kola výzkumu – vybraná opatření

Příloha 1

Seznam účastníků rozhovorů a dotazníkového výzkumu

Jméno	Organizace a pozice	Datum rozhovoru	Účast v dotazníkovém šetření
DAVID ŠMEJKAL	<i>Poradna při finanční tísni</i> ředitel poradny	27. 3. 2012	ANO
DANIEL HŮLE	<i>Člověk v tísni</i> analytik, vedoucí programu Dluhového poradenství	19. 4. 2012	ANO
LUDMILA ŽÁNOVÁ	<i>Občanská poradna Liberec</i> vedoucí poradny	22. 3. 2012	ANO
ZUZANA SCHOVÁNKOVÁ	<i>Občanská poradna Praha 1</i> poradkyně	30. 3. 2012	ANO
KRISTÝNA KRUŠINSKÁ	<i>Občanská poradna Remedium</i> vedoucí poradny, poradkyně	12. 4. 2012	ANO
DAGMAR KLÁROVÁ	<i>Proxima Sociale, o. s.</i> sociální pracovnice poradny	26. 3. 2012	ANO
LUKÁŠ VACEK	<i>Ministerstvo financí</i> vedoucí odd. Retailové finanční služby a ochrana spotřebitele na finančním trhu	25. 4. 2012	ANO
MICHAL HLAVÁČEK	<i>Česká národní banka</i> odbor finanční stability	14. 5. 2012	ANO
JAN MATOUŠEK	<i>Česká bankovní asociace</i> náměstek výkonného ředitele	14. 5. 2012	x
BLAŽENA VALKOŠÁKOVÁ	<i>Česká leasingová a finanční asociace</i> místopředsedkyně představenstva <i>společnost Cetelem</i> ředitelka Finanční správy	4. 6. 2012	x
VÁCLAV LÁSKA	soukromý advokát	27. 9. 2012	ANO
VIKTOR PAGGIO	poslanec strany LIDEM	27. 9. 2012	ANO
ANNA MEIXNEROVÁ	<i>IQ Roma Servis, o. s.</i> právnička a poradkyně	x	ANO
PETRA SKUHROVÁ	<i>Občanská poradna Remedium</i> <i>Občanská poradna Společnou cestou</i> poradkyně	x	ANO
ONDŘEJ HOLOUBEK	<i>společnost Provident Financial</i> tiskový mluvčí	x	ANO

Příloha 2

Podklad k rozhovorům – seznam řešení

příčiny?

data?

řešení?

A) REKLAMA

Slogan

Zákon o regulaci reklamy

Klamavá reklama – je potřeba řešit klamavou reklamu? A jak?

Úprava povinnosti uvádět informace řádně

B) ŘEŠENÍ PROCESNÍ POVAHY, OBČANSKÝ ZÁKONÍK, SOUDNÍ ZÁLEŽITOSTI

Možnost požádat soud o prodloužení doby splatnosti úvěru

Moratorium

Rozhodčí doložky

Lichva

Exekuční změny

Snížení zálohy na insolvenční řízení -

C) SJEDNÁVÁNÍ ÚVĚRU

Zákaz poskytování úvěru bez ověření solventnosti klienta

Uchovávání dat v registrech

Povinnost zjišťovat bonitu, schopnost dlužníka splácet

Úprava nového spotřebitelského zákona

Omezení výše úvěru zákonem

Povinné formuláře - povinnost uvádět standardizovaný přehled

Povinné dohoda o splátkovém kalendáři

Povinné zveřejňování smluv na internetu?

D) KONTROLA A REGULACE ÚVĚROVÝCH SPOLEČNOSTÍ

Licence pro úvěrové společnosti (povinné)

Nový dohled - dohled a kontrola nad institucemi, kde nedohlíží ČNB

Lepší kontrola ze strany ČOI

E) PORADENSTVÍ A OPATŘENÍ INFORMAČNÍ POVAHY

Systémovost dluhového poradenství s příspěvků finančních institucí

Rozšíření sítě finančního poradenství

Různé informační prostředky

Povinnost úvěrových společností informovat o možnostech pomoci

Zřízení bezplatné telefonní linky

Televizní kampaň

Povinnost veřejnoprávních médií zahrnout do vysílání finanční vzdělávání

Kampaně zaměřené na konkrétní cílové skupiny, které jsou v ohrožení

F) ALTERNATIVNÍ ZPŮSOBY ZADLUŽENÍ A MOŽNOSTI ŘEŠENÍ PŘEDLUŽENOSTI

Institut vyjednávání

Zavedení tzv. sociálního úvěru

G) STÁTNÍ POLITIKA PŘEDLUŽENÍ DOMÁCNOSTÍ

Vznik Komise pro finanční problémy domácností

Podpora osvětu, kampaně NNO, osvěta ve škole

Povinné finanční vzdělávání na školách

Zvyšování finanční gramotnost v dalším vzdělávání

Stimuly k vytváření finančních rezerv pro rodiny – jaké?

Příloha 3

Dotazník pro diplomovou práci o ochraně spotřebitele a předluženosti obyvatel ČR souvisejících se spotřebitelskými úvěry

Navrhovaná řešení a opatření za účelem snížení předlužení obyvatelstva a zlepšení ochrany spotřebitele

Seznam vybraných řešení byl sestaven na základě debat o opatřeních navrhaných odborníky z veřejné správy, neziskových organizací a finančních asociací. Cílem toho výzkumu je získat Vás konečný názor na předkládaná řešení. Počítá se s tím, že Váš názor může být případně i pozměněn oproti názoru, který jste zmínil/a během rozhovoru, a to na základě názorů ostatních odborníků na tuto problematiku (tj. předkládaný seznam řešení), neboť tato metoda dotazování usiluje o co největší názorovou shodu odborníků. Předem Vám děkuji za pozornost věnovanou tomuto výzkumu.

Na základě oslovení v zaslaném e-mailu Vás prosím o vyplnění následující tabulky s jednotlivými řešeními.

Ve sloupci č. 4 vyberte prosím ze všech 15 uvedených řešení 3-5, jež považujete vy osobně za nejdůležitější pro snížení předluženosti domácností. U tohoto řešení uveďte např. „X“ nebo dané řešení barevně zvýrazněte.

Seznam zdaleka neobsahuje všechna možná řešení, a proto, pokud považujete za zásadní řešení, jež zde nebylo uvedeno, připište jej, prosím, do tabulky.

Jestliže u některého řešení nevíte nebo se necítíte být zcela kompetentní danou problematiku řešit z důvodu Vašeho jiného oborového zaměření, nechte pole prázdné.

Vyplněný dotazník zašlete, prosím, nejdéle **do neděle 2. prosince 2012** na adresu luc.rezacova@gmail.com

Velmi Vám děkuji za ochotu a čas strávený vyplňováním.

Lucie Řezáčová

studentka Fakulty sociálních věd UK, obor Veřejná a sociální politika

	ŘEŠENÍ / OPATŘENÍ	① Souhlasil/a bych se zavedením: ANO X NE	② Principiálně souhlasím, ale nesouhlasím s konkrétním nastavením (zdůvodněte, prosím):	③ Možná rizika, další poznámky např. k účinnosti nebo politické průchodnosti:	④ Prioritní řešení:
1	<p>Zákaz reklamy na spotřebitelské úvěry obdobným způsobem jako u cigaret (Zákaz by se tedy nevztahoval na reklamu v periodickém tisku, neperiodických publikacích, na pobočkách poskytujících úvěry apod. Zákaz reklamy by se dále nevztahoval na vlastní webové stránky poskytovatele/zprostředkovatele. V těchto případech by však reklama obsahovala zřetelné varování např. ve znění „Půjčování může přinést finanční problémy“. Zákaz reklamy by se naopak vztahoval také na letáky, což je u cigaret povoleno.)</p>				
2	<p>Povinné uvádění kontaktu na programy finanční gramotnosti a neziskového dluhového poradenství v reklamách o spotřebitelských úvěrech</p>				
3	<p>Zlepšení dozorové činnosti ze strany České obchodní inspekce (Týká se jak intenzity, tak i metodiky kontrol. Např. nejen obsahová kontrola smluv, ale i utajené namátkové kontroly, kontrola posouzení úvěruschopnosti spotřebitele, kontrola subjektů inzerujících nápadně podezřelé reklamy v tisku nebo prostřednictvím černého výlepu. Dále větší sankce pro subjekty porušující zákon – vyšší pokuty v řádech min. desetitisíců či statisíců či příp. trestní oznámení)</p>				
4	<p>Omezení vymahatelnosti pohledávky při nedodržení zákonem daných podmínek o poskytování spotřebitelského úvěru či při neposouzení úvěruschopnosti spotřebitele (V případě, že by poskytovatel nebo zprostředkovatel nebyl schopen prokázat poskytnutí úvěru za podmínek odpovídajících zákonu, zejména pokud by s odbornou péčí neposoudil schopnost spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr, v případě sporu by soud (nebo rozhodce) nemusel věřiteli přiznat celou výši jeho pohledávky vůči spotřebiteli.)</p>				

5	<p>Povinné licence na základě zákonem stanovených podmínek, tj. poskytování a zprostředkování spotřebitelského úvěru jako koncesovaná živnost (Poskytovat a zprostředkovat spotřebitelské úvěry by mohly pouze subjekty po prokázání původu peněz a po schválení úvěrových podmínek např. Českou obchodní inspekci. Zprostředkování a poskytování úvěru by bylo živností koncesovanou. K žádosti o koncesi by se tak musela vyjádřit ČOI. Cílem by bylo radikálně snížit počet legálních subjektů na trhu. Na získání licence by musela být dostatečně dlouhá doba, např. 4 roky - kvůli předpokládané zátěži úřadů. Pakliže by došlo k pravomocnému sankcionování ze strany ČOI, mohlo by to být důvodem k odebrání živnosti, resp. licence. Dlužník by nebyl povinen splácet úvěr, jestliže by mu jej poskytl subjekt bez této licence.)</p>				
6	<p>Povinnost pro poskytovatele úvěrů odvádět příspěvky na dluhové poradenství (např. odvádění příspěvků do společného fondu podle podílu nesplácených úvěrů, což by pravděpodobně znamenalo nutnost centrálního registru všech spotřebitelských úvěrů) NEBO příspěvky na finanční vzdělávání (např. malá část prostředků na reklamu poskytovatelů a zprostředkovatelů odváděných do společného fondu. V ideálním případě by to bylo navázáno na určitý systém kvality finančního vzdělávání). Navrhovaný fond by mohl být v obou případech spravován např. Ministerstvem financí, Českou národní bankou, Českou obchodní inspekci, Finančním arbitrem či jiným vhodným subjektem.</p>				
7	<p>Zrušení dolní hranice pro definici spotřebitelského úvěru (Spotřebitelským úvěrem by byl nikoliv úvěr až od 5 tis. Kč)</p>				
8	<p>Zákonné omezení výše smluvních sankcí při neplnění povinnosti spotřebitelem (Maximální výše celkových sankcí by nesměla překročit ideálně 1 násobek jistiny.)</p>				
9	<p>Maximální výše RPSN (Stanovení max. výše RPSN by mohlo být navázáno např. na lombardní sazbu vyhlášenou ČNB. Maximální RPSN by se mohla pohybovat reálně kolem 60 %.)</p>				

10	<p>Povinný jednotný formulář důležitých informací k úvěrové smlouvě (Součástí všech úvěrových smluv by musel být jednotný, standardizovaný formulář, který by měl jednotnou grafickou podobu, předepsanou velikost písma atp. Formulář by obsahoval popis základních vlastností spotřebitelského úvěru a informace o nákladech spotřebitelského úvěru včetně sankcí při neplacení, což je v současné době již součástí nepovinného formuláře pro standardní informace o spotřebitelském úvěru. Cílem je, aby spotřebitel dostal všechny důležité údaje ideálně na jednom listu.)</p>				
11	<p>Zrušení směnek a šeků u spotřebitelských úvěrů (Nebylo by možné použít směnku, ani šek ke splacení nebo zajištění úvěru. Zároveň při porušení tohoto zákazu by za škodu tímto způsobenou spotřebiteli zodpovídal společně věřitel se zprostředkovatelem. Tento návrh kopíruje návrh novely Zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru.)</p>				
12	<p>Vyloučení použití rozhodčího řízení u spotřebitelských úvěrů</p>				
13	<p>Televizní a rozhlasová kampaň zaměřená na hlavní pochybení spotřebitelů v otázce půjčování a varování před nesolidními poskytovateli/zprostředkovateli (Kampaň by mohla být např. financována z prostředků ESF a být pod patronátem např. MPSV. Příkladem může být kampaň proti predátorským věřitelům v USA: http://www.youtube.com/watch?v=zmisRODVrg8&feature=relmfu, http://www.youtube.com/watch?v=6JUj9VkYMjA&feature=endscreen&NR=1)</p>				
14	<p>Radikální snížení náhrad nákladů řízení u tzv. bagatelních pohledávek, u nichž bylo řízení zahájeno tzv. formulářovou žalobou (V řízení v tzv. bagatelní věci, jež bylo zahájeno „formulářovou“ žalobou by byla výše odměny za zastupování žalobce advokátem radikálně snížena např. následovně: a) u plnění do 1.000,- odměna činí 500,-, maximálně však ve výši jednonásobku vymáhané jistiny, b) u plnění v rozmezí 1.001,- až 5.000,- odměna činí 1.000,-, c) u plnění v rozmezí 5.001,- až 10.000,- odměna činí 1.500,-.</p>				
15	<p>Snížení náhrad nákladů u tzv. bagatelních pohledávek, u nichž bylo řízení zahájeno tzv. formulářovou žalobou, o polovinu při nepodání odporu ze strany dlužníka (Náhrada za odměnu za právní zastoupení advokátem by byla stanovena ve výši jedné poloviny odměny za celé řízení v případě, kdy by dlužník nepodal proti odpor platebnímu rozkazu. Tímto způsobem by bylo jednak částečně řešeno snížení náhrad advokátům a jednak by mohlo zabránit dlužníkům podávat odpor jen z důvodu vymáhání ztížit).</p>				

Příloha 4

Sazby odměn pro advokáta ve věcech, v nichž je předmětem řízení zaplacení peněžité částky nebo jiné penězi ocenitelné plnění (podle Vyhlášky č. 484/2000 Sb., srovnání: do 28.2.2012, po 28.2.2012)

Paušální odměny od 1. 3. 2012

Hodnota peněžité částky, jejíž zaplacení je předmětem řízení	Sazba odměny přiznávaná soudem jako náhrada nákladů řízení v jedné instanci
do 100 Kč 1000 Kč,	1 000 Kč,
přes 100 do 500 Kč	1500 Kč,
přes 500 do 1000 Kč	2500 Kč
přes 1 000 do 2000 Kč	3750 Kč
přes 2 000 do 5000 Kč	4800 Kč
přes 5 000 do 10 000 Kč	7500 Kč
přes 10 000 do 200 000 Kč	7500 Kč a 17 % z částky přesahující 10 000 Kč
přes 200 000 Kč do 10 000 000 Kč	39 800 Kč a 2 % z částky přesahující 200 000 Kč
přes 10 000 000 Kč	235 800 Kč a 0,15 % z částky přesahující 10 000 000 Kč

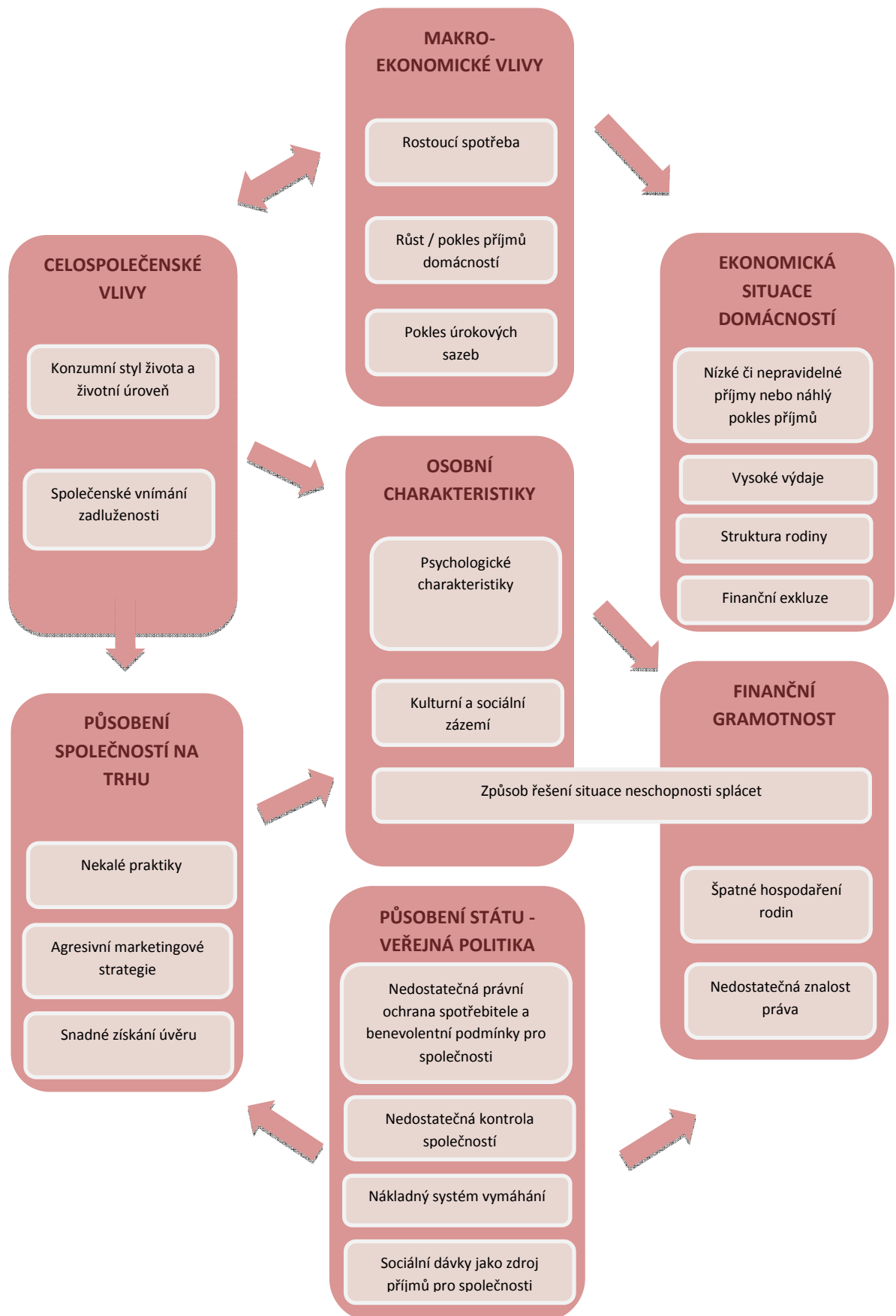
Paušální odměny do 28. 2. 2012

Hodnota peněžité částky, jejíž zaplacení je předmětem řízení	Sazba odměny přiznávaná soudem jako náhrada nákladů řízení v jedné instanci
do 1000 Kč	4500 Kč
přes 1000 do 5 000 Kč	6000 Kč
přes 5000 do 10 000 Kč	9000 Kč
přes 10 000 do 200 000 Kč	9000 Kč a 17 % z částky přesahující 10 000 Kč,
přes 200 000 Kč do 10 000 000 Kč	41 300 Kč a 2 % z částky přesahující 200 000 Kč,
přes 10 000 000 Kč	237 300 Kč a 0,15 % z částky přesahující 10 000 000 Kč

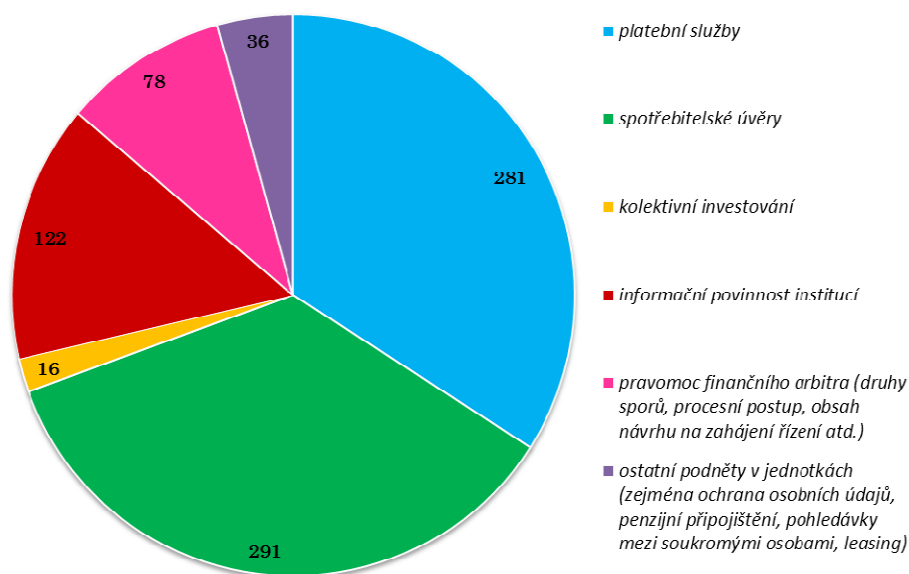
Zdroj: Fetter, 2012

Příloha 5

Model vlivů zadlužování a předlužování domácností

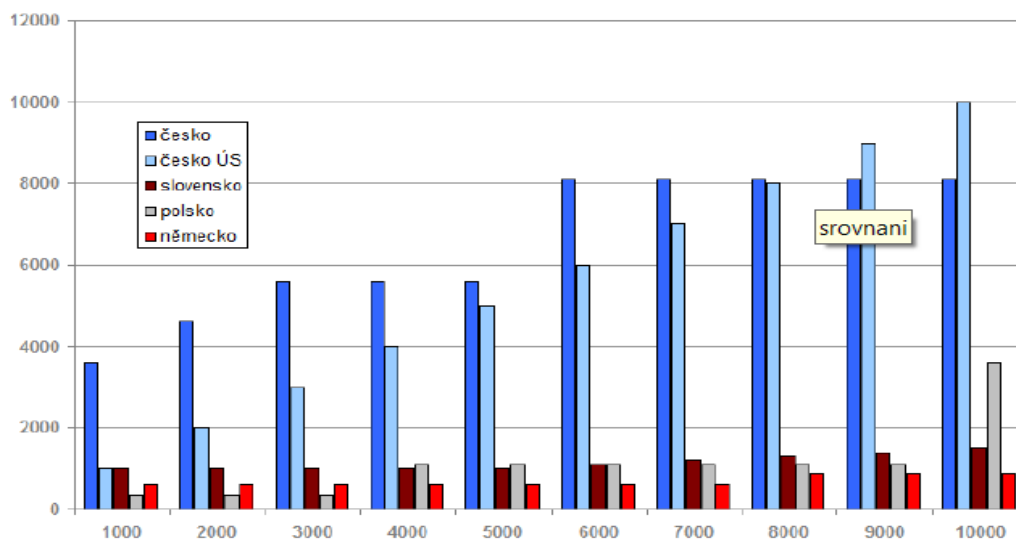

Příloha č. 6
Podněty finančnímu arbitrovi v roce 2011

Zdroj: vlastní zpracování dle Kanceláře finančního arbitra, 2012, s. 8

Příloha 7
Náklady právního zastoupení v nalézacím a exekučním řízení ve vybraných zemích

Zdroj: Člověk v tísni, 2012

Příloha 8

Výsledky 2. kola výzkumu – vybraná opatření

	NAVRHOVANÁ ŘEŠENÍ	Souhlas odborníků (celkem 13 odborníků, četnost)	Řešení je prioritní (celkem 9 odborníků, četnost)
1	Zlepšení dozorové činnosti ze strany ČOI	12	4
2	Zákonné omezení výše smluvních sankcí při neplnění povinnosti spotřebitelem	11	5
3	Radikální snížení náhrad nákladů řízení u tzv. bagatelních pohledávek, u nichž bylo řízení zahájeno tzv. formulářovou žalobou	9	6
4	Zrušení směnek a šeků u spotřebitelských úvěrů	10	4
5	Vyloučení použití rozhodčího řízení u spotřebitelských úvěrů	10	4
6	Povinný jednotný formulář důležitých informací k úvěrové smlouvě	10	2
7	Televizní a rozhlasová kampaň zaměřená na hlavní pochybení spotřebitelů v otázce půjčování a varování před nesolidními poskytovateli/zprostředkovateli	10	1
8	Zrušení, příp. snížení dolní hranice pro definici spotřebitelského úvěru	10	0
9	Omezení vymahatelnosti pohledávky při nedodržení zákonem daných podmínek o poskytování spotřebitelského úvěru či při neposouzení úvěruschopnosti spotřebitele	9	2
10	Povinné licence na základě zákonem stanovených podmínek, tj. poskytování a zprostředkování spotřebitelského úvěru jako koncesovaná živnost	9	2
11	Povinnost pro poskytovatele úvěrů odvádět příspěvky na dluhové poradenství NEBO příspěvky na finanční vzdělávání	7	3
12	Maximální výše RPSN	8	2
13	Povinné uvádění kontaktu na programy finanční gramotnosti a neziskového dluhového poradenství v reklamách o spotřebitelských úvěrech	8	2
14	Zákaz reklamy na spotřebitelské úvěry obdobným způsobem jako u cigaret	6	2
15	Snížení náhrad nákladů u tzv. bagatelních pohledávek, u nichž bylo řízení zahájeno tzv. formulářovou žalobou, o polovinu při nepodání odporu ze strany dlužníka	6	1